

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

A1.

Θεματικό κέντρο: Η αξία της ατομικής ανάγνωσης

- Το διάβασμα διαπλάθει τον χαρακτήρα και προάγει την ενδοσκόπηση, καθώς μοιάζει με αληθινό βίωμα.
- Οι άνθρωποι ανέκαθεν διάβαζαν για να αντιληφθούν τον κόσμο γύρω τους και για να συζητήσουν με άλλους όσα αποκόμισαν.
- Όμως σήμερα η ανάγνωση είναι μοναχική υπόθεση κατά τον ελεύθερο χρόνο.
- Παλιότερα η ανάγνωση γινόταν ηχηρά, μέχρι που διευρύνθηκε η αναγνωστική δυνατότητα και τελικά επικράτησε η σιωπηρή ανάγνωση.
- Το πνεύμα των συγγραφέων διαπλάθει αυτό του αναγνώστη, καθορίζοντας την ιδιοσυγκρασία του.
- Η προσωπική πρόσληψη ενός αναγνώσματος καθιστά τον αναγνώστη συνδημιουργό του βιβλίου.
- Η ανάγνωση δε γνωρίζει χωροχρονικά όρια και λυτρώνει σε οποιαδήποτε συναισθηματική κατάσταση.
- Η ανάγνωση προσφέρει εναλλακτικά βιώματα σε μία μόνο ζωή.

B1.

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Σωστό
- δ. Λάθος
- ε. Λάθος

B2. Επιλέγετε δύο από τους τρεις τρόπους

α) Η παράγραφος αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων. Συγκεκριμένα, συνδυάζονται οι μέθοδοι των παραδειγμάτων, της σύγκρισης- αντίθεσης και του αιτίου- αποτελέσματος. Αρχικά, η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο των παραδειγμάτων, καθώς στη θεματική περίοδο αναφέρεται ότι οι Ευρωπαίοι στο παρελθόν διάβαζαν δυνατά («Για αιώνες, οι Ευρωπαίοι που μπορούσαν να διαβάσουν, το έκαναν δυνατά») Και στη συνέχεια, στα σχόλια- λεπτομέρειες, προκειμένου να τεκμηριωθεί η παραπάνω θέση, αναφέρονται παραδείγματα Ευρωπαίων που διάβαζαν με αυτόν τον τρόπο («Οι αρχαίοι Έλληνες διάβαζαν τα κείμενά τους φωναχτά. Το ίδιο συνέβαινε και με τους μοναχούς της σκοτεινής εποχής της Ευρώπης.»). Επίσης, με παραδείγματα τεχνολογιών κειμένου («όπως ο κινητός τύπος, και η άνοδος της λαϊκής

γραφής») ο συγγραφέας τεκμηριώνει την αλλαγή που έχει επέλθει στον τρόπο ανάγνωσης. Λέξη- κλειδί: «όπως». Στη συνέχεια, η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο της σύγκρισης- αντίθεσης, καθώς συγκρίνονται και αντιπαρατίθενται οι διαφορετικοί τρόποι ανάγνωσης στην Ευρώπη στο πέρασμα του χρόνου («Για αιώνες, οι Ευρωπαίοι που μπορούσαν να διαβάσουν...είχε αλλάξει δραστικά.»). Λέξη- κλειδί: «αλλά». Τέλος, η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο του αιτίου-αποτελέσματος, καθώς αναφέρεται ως αποτέλεσμα η σιωπηρή ανάγνωση και ως αίτιο «οι τεχνολογίες κειμένου» («Οι τεχνολογίες κειμένου... έναν διαφορετικό κόσμο στον νου μας.»).

β) Στην παράγραφο αυτή υπάρχει εναλλαγή μεταξύ του γ' ενικού («εξαρτάται»), α' πληθυντικού («διαβάσαμε») και του β' ενικού προσώπου («αντιλαμβάνεσαι»). Με τη χρήση του γ' ενικού το κείμενο αποκτά αντικειμενικότητα και ακρίβεια και παρουσιάζεται η άποψη ότι το διάβασμα διαμορφώνει την προσωπικότητα του ανθρώπου ως γενικά αποδεκτή με ευρύτερη ισχύ. Στη συνέχεια, με τη χρήση του α' πληθυντικού ο συγγραφέας προσδίδει αμεσότητα και ζωντάνια στο κείμενο του παρουσιάζοντας την αξία της ανάγνωσης ως καθολική και δημιουργώντας ταυτόχρονα μία γέφυρα επικοινωνίας με τον δέκτη, τον οποίο προσπαθεί να ευαισθητοποιήσει αλλά και να ενεργοποιήσει ως προς το διάβασμα. Επίσης, ο ίδιος δε διαφοροποιείται ως αυθεντία, αλλά εντάσσεται στο εξεταζόμενο θέμα. Τέλος, προκειμένου να προσεγγίσει συναισθηματικά τον δέκτη, χρησιμοποιεί το β' ενικό πρόσωπο και έτσι το κείμενο αποκτά ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα, ενώ ταυτόχρονα δημιουργείται στον αναγνώστη η εντύπωση ότι ο συγγραφέας ανοίγει διάλογο μαζί του.

B3.

α) Και στις δύο περιπτώσεις η λειτουργία της γλώσσας είναι η **συνυποδηλωτική**.

Μετατροπή στην αναφορική λειτουργία της γλώσσας:

ρίχτηκα με τα μούτρα: αφοσιώθηκα

έπεφτε στα χέρια μου: έπιανα, έβλεπα μπροστά μου

β)

1. σφυρηλατεί: διαμορφώνει

2. εναλλακτική: διαφορετική

3. προώθηση: προαγωγή

4. μεγεθύνει: αυξάνει

B4.

α) **Μετατροπή**: Χρησιμοποιούμε τις ιστορίες για την κατανόηση του κόσμου και το μοίρασμα αυτής της εμπειρίας μας με τους άλλους.

Αυτό που επιτυγχάνεται με την ονοματοποίηση είναι πως θεωρείται δεδομένη η

διαδικασία που περιγράφεται, η χρήση δηλαδή της ιστορίας ως μέσο αντίληψης του κόσμου χωρίς, ωστόσο, να δηλώνεται αναλυτικά ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να πραγματοποιηθεί. Το ύφος, επομένως, από συγκεκριμένο τρέπεται σε γενικό και αφηρημένο. Ο αφαιρετικός αυτός τρόπος χρήσης της γλώσσας απομακρύνεται από τον αυθορμητισμό και καθιστά πιο δύσκολη την όποια αμφισβήτηση ή απόρριψη της επιχειρηματολογίας. Παρόλα αυτά η λεξική πυκνότητα υπολείπεται της ευκρίνειας του ρηματικού λόγου.

β)

1. ...η κοινωνική ατομική αυτή δραστηριότητα – ένας άνθρωπος με ένα βιβλίο – είναι μια σχετικά νέα μορφή διάθεσης ελεύθερου χρόνου.(διπλή παύλα): συμπληρώνει και επεξηγεί την κοινωνική ατομική δραστηριότητα.
2. «Ένας αναγνώστης ζει χιλιάδες ζωές πριν πεθάνει. Ένας μη αναγνώστης μόνο μία». (εισαγωγικά): αυτούσια παράθεση λόγων του αμερικανού συγγραφέα George R.R. Martin.
3. Είναι η μόνη «τέχνη» που μπορεί να ασκηθεί.(εισαγωγικά): μεταφορική χρήση του όρου τέχνη.

Γ1.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία στο σχολείο

Προσφώνηση: Αξιότιμε κ. Διευθυντά, σεβαστοί καθηγητές και καθηγήτριες, αγαπητοί συμμαθητές και συμμαθήτριες,

Ιδιότητα: Εκπρόσωπος του σχολείου σας

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας/ την προσοχή σας

Πρόλογος: Στον πρόλογο της ομιλίας δηλώνεται η ιδιότητα του ομιλητή, ο σκοπός της ομιλίας κι ευκρινώς το ζητούμενο που θα αναπτυχθεί.

Α΄ ζητούμενο: Η συμβολή του βιβλίου στη συγκρότηση της προσωπικότητας των νέων.

1. Το βιβλίο ευαισθητοποιεί κοινωνικά το άτομο και του δίνει κίνητρα για κοινωνική δράση.
2. μέσα από τα συναισθήματα που του προκαλεί εξευγενίζει την προσωπικότητά του
3. προβάλλει ορθά πρότυπα που λειτουργούν ως παράδειγμα για μία προσωπικότητα με ανθρωπιστικές αξίες
4. ενισχύει την κρίση του και τις αντιληπτικές του ικανότητες με αποτέλεσμα να γίνεται ο αναγνώστης ένα σκεπτόμενο άτομο που δεν χειραγωγείται
5. διευρύνει τους ορίζοντές του απελευθερώνει το πνεύμα του και τον βοηθά να απαλλαγεί από στερεοτυπικές αντιλήψεις

6. δίνει ερεθίσματα για αυτοκριτική και αυτοβελτίωση

Β' ζητούμενο: Δράσεις, εντός και εκτός σχολείου, που θεωρείτε ότι θα τους βοηθήσουν να εμπλακούν ενεργά στην αναγνωστική εμπειρία.

1. Σχολείο: Δημιουργία χώρων ανάγνωσης που θα είναι ελκυστικοί για τους μαθητές και θα καθιστούν την ανάγνωση μία ευχάριστη εμπειρία. Οργάνωση ημερίδων με προσκεκλημένους συγγραφείς, ώστε να έρθουν σε επαφή οι μαθητές με τους ανθρώπους των τεχνών και των γραμμάτων. Οι καθηγητές να οργανώσουν λέσχες ανάγνωσης, στις οποίες οι μαθητές θα αναπτύξουν πέρα από την φιλιαναγνωσία και την ικανότητα της βιβλιοπαρουσίασης και της βιβλιοκριτικής.
2. Πολιτεία: εκσυγχρονισμός δημοτικών βιβλιοθηκών, οικονομικές ελαφρύνσεις σε οικονομικά ασθενείς για την αγορά βιβλίων.
3. Οικογένεια: οι γονείς να φέρουν τους νέους σε επαφή με τα βιβλία λειτουργώντας οι ίδιοι ως πρότυπα φιλιαναγνωσίας.
4. Μ.Μ.Ε.: εκπομπές αφιερωμένες σε συγγραφείς, προώθηση κλασικών αλλά και σύγχρονων αναγνωσμάτων, κοινοποίηση εκδηλώσεων που αφορούν στο βιβλίο (π.χ. διαφήμιση εκθέσεων βιβλίου).

Επίλογος: Συνοψίζουμε όσα έχουμε αναπτύξει διατυπώνοντας ένα γενικό συμπέρασμα, μία θετική σκέψη για το ζήτημα που μας απασχολεί αναφορικά με το μέλλον κ.λπ. Σε καμία περίπτωση όμως δεν κάνουμε άλλες προτάσεις ή δε διατυπώνουμε άλλες κύριες ιδέες για το θέμα.